

A SZABAD FELHASZNÁLÁSI RENDSZER REFORMJA A DSM-IRÁNYELV TÜKRÉBEN – AVAGY AZ EGYSZERŰSÍTÉS IDEÁJA A BONYOLÍTÁS MŰVÉSZETÉBEN

Dr. habil. Grad-Gyenge Anikó
COpy21 Blogshop, 2020. október 29.

A DSM-irányelv hatása a magyar szerzői jog dogmatikai rendjére

- A szabad felhasználások rendjének további lazítása + az adathalászat kivétele
- A közös jogkezelés rendszerének továbbszabályozása + sui generis rezsimék kiépítése
- A szomszédos jogi jogosultak jogainak erősítése + a sajtótermékek kiadóinak szomszédos joga
- Az online tartalommegosztó szolgáltatók felelőssége + a kizárólagos jog többirányú derogációja

Kivételek és korlátozások a magyar jogban

- EK harmonizáció: kivételek és korlátozások eshetőleges rendezése (Szoftver, Adatbázis, Védelmi idő, Bérlet, Műhold-irányelvek fókuszában nem ez a kérdés állt)
- 1999. évi LXXVI. törvény – double closed garden + a 3lépcsős teszt integrálása a magyar rendszerbe (további szempontok mérlegeléséhez eszköz a bíróság számára)
- 2001 InfosocDir – teljes harmonizációra törekvés (és kudarc az étlapszerű szabályozás okán) a többszörözés, terjesztés és lehívásos nyilvánossághoz közvetítés jogai alóli kivételek és korlátozások tekintetében + díjigény differenciált szabályozása + TPM-mel fokozott védelemre is reagáló szabályozás
- 2001. évi CII. törvény + closed garden + 3lépcsős teszt + jogosulti tiltás lehetővé tétele + TPM helyzetek kétszintű kezelése
- 2012 OWDDir – kivétel kizárólagos szabályozási téma, kötelező bevezetés, igen részletes iránymutatás, felhasználás helyének meghatározása (cross-boarder helyzetek kezelése)
- 2008. évi CXII. törvény, 2013. évi CLIX. törvény – SZTNH engedélyezés + verbatim átültetés felhasználás helyének meghatározásával
- 2017 VIPDir és VIPReg - rendeleti szabályozás, EU-n kívüli viszonyok rendezése
- Szjt. + VIPReg - EU-n kívüli országok irányában is működő kölcsönös elismerés

DSM-irányelv 1. archiválás, oktatás

- InfosocDir szerinti kivételek megszorítása
  - Archiválási célú többszörözési kivétel **kötelezővé tétele**
  - Oktatási célú illusztrációs kivétel **kötelezővé tétele** + zárt láncú rendszerben való alkalmazhatósága + **határon átnyúló felhasználás elismerése**
    - Mindkét eset megengedése kötelező a TPM ellenére is
    - Egyik eset sem zárható ki szerződéssel

DSM-irányelv 2. adatbányászat

- Nem tipikusan felhasználásnak minősülő tevékenységek harmonizációja
- Intenzív piaci beavatkozás

- DSM-irányelv 3. cikk adatbányászat tudományos célra
  - Többszörözés és nyilvánossághoz közvetítés
  - TPM nem korlátozhatja
  - Szerződési úton nem korlátozható
  - „A jogosultak felhatalmazást kaptak arra, hogy megtegyenek olyan intézkedéseket, amelyek a műveket tároló hálózatok vagy adatbázisok biztonságát és sértetlenségét megőrzik.” – TPM-hez képest mit jelent?

- DSM-irányelv 4. cikk adatbányászat üzleti célokra
  - A jogosult kizárhatja a kivétel érvényesülését

DSM-irányelv 3. out-of-commerce művek

- Újtípusú háromlépcsős rendszer bevezetése:
  - OOC művek tekintetében kiterjesztett közös jogkezelés előírása
  - Közgyűjtemények szabad felhasználásként hasznosíthatják (ha nincs kjk)
  - Kilépés útján: egyedi engedélyezés is lehetséges

DSM-irányelv 4. paródia

- Infosoc-irányelv paródia *készítésének céljával* történő felhasználás (többszörözés és lehívásra hozzáférhetővé tétel?) megengedése lehetséges
- DSM-irányelv a paródia feltöltés és megosztás kivételként való megengedése kötelező
- Közvetett kényszer a bevezetésre
- + Panasztételi mechanizmus kiépítésének kötelezettsége
- + Jogosultnak indokolnia kell, hogy mi a jogalapja az eltávolításnak
- + Felhasználók személyes adatainak védettnek kell maradnia, de a felhasználók számára a hatékony jogorvoslatot is biztosítani kell

(Ideiglenes) következtetések

- Az uniós jog intenzív jogfejlesztést végez a kivételek és korlátozások terén
- A szerzői jogi szabályozás egésze szempontjából kisebb jelentőségű területeken tesztel újabb szabályozási módszereket
- Az uniós jog egyre nagyobb és immár jelentős mértékű rugalmasságot biztosít a kivételek és korlátozások tekintetében
- Ezek közül egyes módszerek a működésképtelenségig feszítik a kiegyensúlyozottság célját

- Grad-Gyenge Anikó: A szerzői jogi reform vágya: az egyszerűsítés ideája a bonyolítás művészetében. *Gazdaság és Jog* 2020. július-augusztus 1-5. o.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

a.gyenge@ik.bme.hu

grad-gyenge.aniko@proart.hu